

2022

SANSKRIT — GENERAL

Paper : SEC-B-2

(Yogasūtra of Patañjali)

Full Marks : 80

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Section – A

(Marks : 20)

1. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः (तेषु एकः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयः)। 2×5
- (a) को नाम असम्प्रज्ञातसमाधिः?
- (b) निर्वोज-समाधिः कतिविधः? कः च सः?
- (c) केषाम् उपाय-प्रत्ययो सम्भवति?
- (d) प्रणिधानशब्दस्य कोऽर्थः?
- (e) को नाम समापत्तिः?
- (f) को नाम सम्प्रज्ञातसमाधिः?
- (g) निर्विचारसमाधिः कथं भवति?
2. अधोलिखितेषु टीकाद्वयं लेखनीयम्। 5×2
- (a) वृत्तिः।
- (b) प्रमाणम्।
- (c) ऋतम्भराप्रज्ञा।
- (d) स्मृतिः।

Please Turn Over

Section - B
(Marks : 30)

3. अधोलिखितेषु दश प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः।

2×10

- (a) का नाम अविद्या?
- (b) क्लेशाः कतिविधाः? के च ते?
- (c) को नाम यमः?
- (d) अङ्गानि कतिविधानि?
- (e) द्वेषस्य लक्षणं किम्?
- (f) कः रागः?
- (g) को नाम नियमः?
- (h) आसनं कतिविधम्?
- (i) कथं प्राणायामः भवति?
- (j) को नाम प्रत्याहारः?
- (k) रिक्तस्थानं पूरणीयम् (द्वयोः)।
(I) _____ आसनम्।
(II) _____ अस्मिता।

4. टीकाद्वयं लेखनीयम्।

5×2

- (a) अष्टांगयोगाः।
- (b) निद्रा।
- (c) क्लेशाः।
- (d) नियमः।

Section - C
(Marks : 30)

5. अधोलिखितेषु सप्त प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः।

2×7

- (a) का नाम धारणा?
- (b) साधनात् कथम् अन्तरंगो भवति?

- (c) योगः कः?
 (d) किं नाम ध्यानम्?
 (e) परिणामः कतिविधः?
 (f) किं नाम स्थैर्यम्?
 (g) किं नाम श्रोत्रम्?
 (h) अन्तर्धानं कथं सम्भवति?
 (i) रिक्तस्थानं पूरणीयम् (द्वयोः)।
 (I) _____ हेतुः।
 (II) _____ समाधिः।

6. किं नाम कैवल्यम्? कैवल्यम् कथं सम्भवति इत्यालोच्यताम्।

2+8

अथवा

पातञ्जलयोगसम्मतम् ईश्वरलक्षणं किम्? ईश्वरस्वरूपं च वैशद्येन आलोच्यताम्।

4+6

7. अधोलिखितयोः एकस्य व्याख्या कार्या।

6×1

(a) ते समाधावुपसर्गा व्युत्थाने सिद्धयः।

(b) सर्वार्थतैकाग्रतयोः क्षयोदयौचित्तस्य समाधिपरिमाणः।
